

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

השרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

כנס פסיכולוגים ומאבחנים "מלקויות ללמידה"

איתור, התערבות ואבחון

31.10.19

תוכן ההרצאה

- רקע לשינוי ועיצוב המדיניות
- סקירת מדיניות מהעולם
- מתווה עבודה "מלקויות ללמידה" כולל התייחסות לתהליכים בחטיבת הביניים
- תהליך ההפניה לדיון ואבחון במערך המל"ל
- עבודת מאבחנים נוספים
- רישום במאגר המומחים של שפ"י- אדיוסיסטמס

רקע- דגשים וקשיים מרכזיים

- צורך בסיוע לתלמידים עם לקויות למידה וקשב בשגרת הלימודים שלהם
- מיקוד בהתאמות בדרכי הבחנות ולא בהתערבות בתהליכי הוראה ולמידה
- עלייה חדה במספר הפונים לאבחון ובמספר הדורשים התאמות בדרכי הבחנות
- צורך ברגולציה וביצירת סטנדרט מקצועי מחייב בנושא האבחונים והגורמים המאבחנים
- פרסום ה- DSM 5

הפרעת למידה ב- DSM 5

Specific Learning Disorder

4 קריטריונים:

A: קושי בלמידה ובשימוש בכישורי למידה שמתמידים לפחות 6 חודשים, למרות מתן התערבויות וטיפולים לבעיה

B: טווח- התחום הפגוע הוא באופן מהותי וכמותי (בר מדידה) מתחת למצופה על פי הגיל הכרונולוגי, גורם להפרעה בתפקוד

ליחידים מגיל 17 (כולל גיל 17)- היסטוריה מתועדת של קשיים בלמידה יכולה להיות תחליף לאבחון סטנדרטי.

C: קשיי הלמידה מתחילים בשנות הלימודים בביה"ס, אך יתכן שמלוא היקפם לא יבוא לביטוי עד המפגש עם דרישות לכישורים אקדמיים שעולים על המשאבים המוגבלים של היחיד

D: אין הגורמים הבאים מהוים הסבר עדיף לקשיי הלמידה: לקויות אינטלקטואליות, איחור התפתחותי גלובלי, קשיים בחדות ראייה או שמיעה (ללא תיקון), הפרעות מנטאליות או נוירולוגיות, מצוקה פסיכוסוציאלית, העדר מיומנות בשפת הלמידה או הוראה לא מספקת.

3 דרגות חמרה

הפרעת למידה ב- DSM 5 Specific Learning Disorder

✓
חומרת ההפרעה נקבעת על פי שני מאפיינים:
א. עומק ההתערבות הניתנת
ב. יכולת הפיצוי.

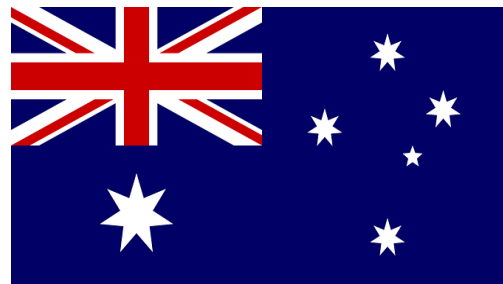
✓
ההגדרה ב- DSM 5 מדגישה את
חשיבות ההתערבות הטיפולית טרם
קביעת האבחנה

סקירת מדיניות מהעולם - פרופ' מלכה מרגלית

ארה"ב - ניו יורק,
קליפורניה

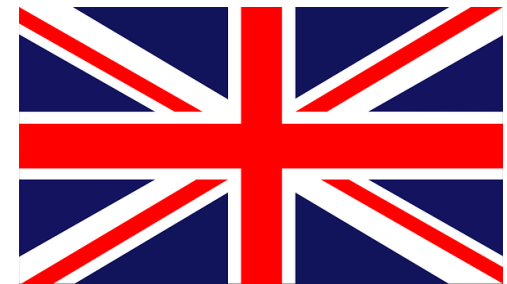
אוסטרליה

ניו זילנד

אנגליה

סקוטלנד

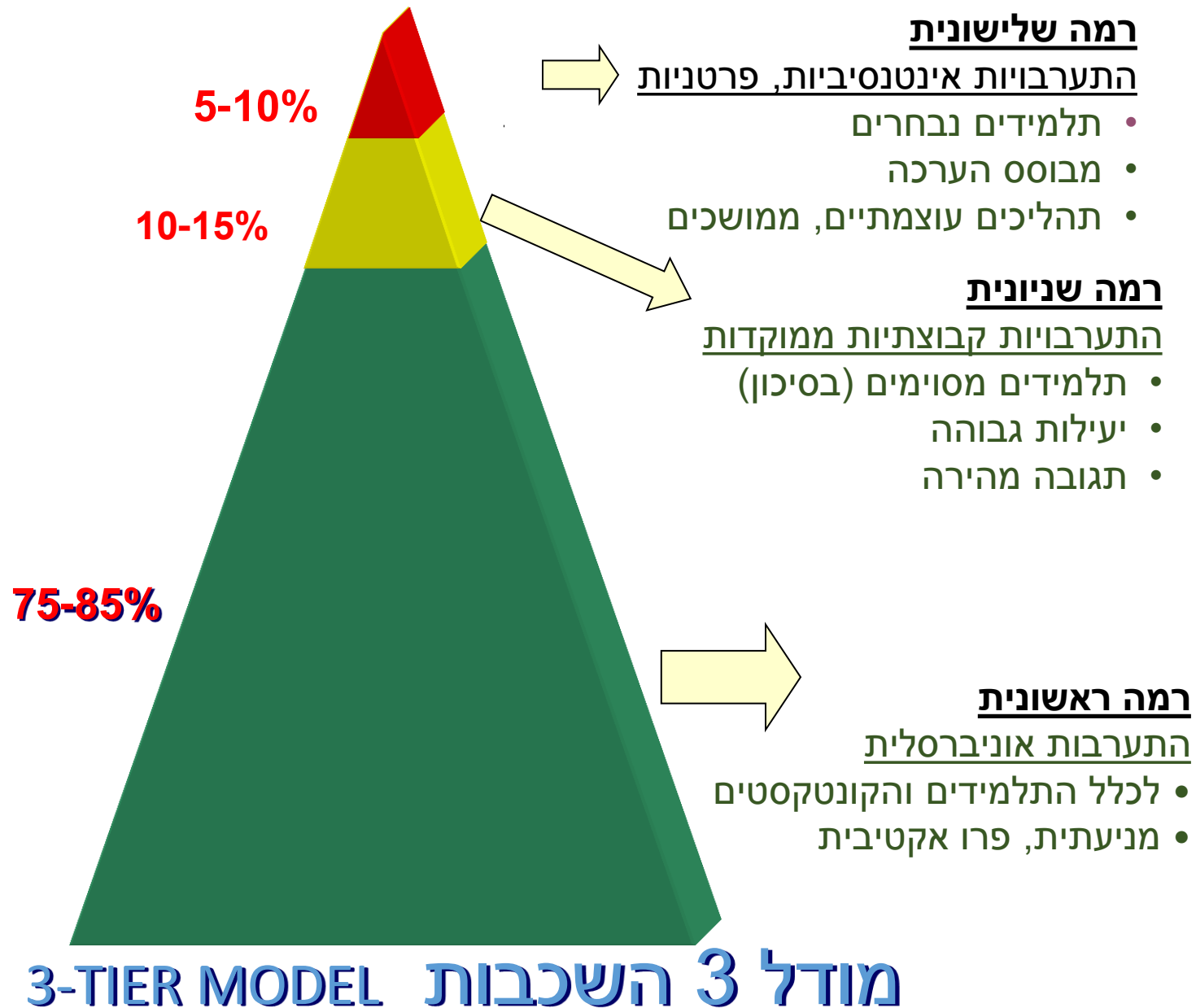
קנדה - אונטריו

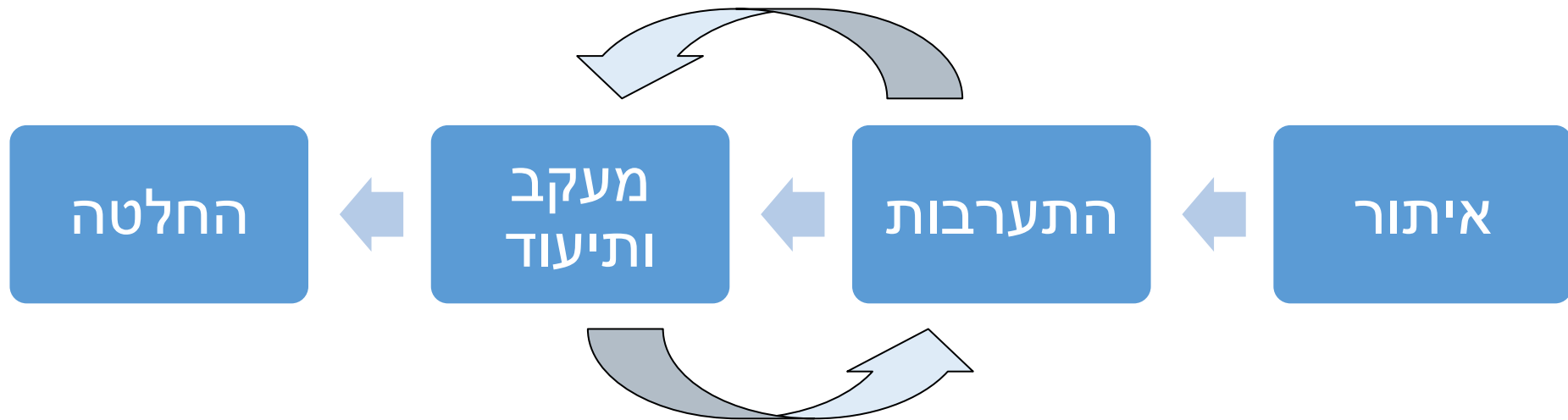

מעבר מגישה אבחנתית

לגישה מתערבת

(Response To Intervention)

מלקויות ללמידה - תהליך תלת שנתי

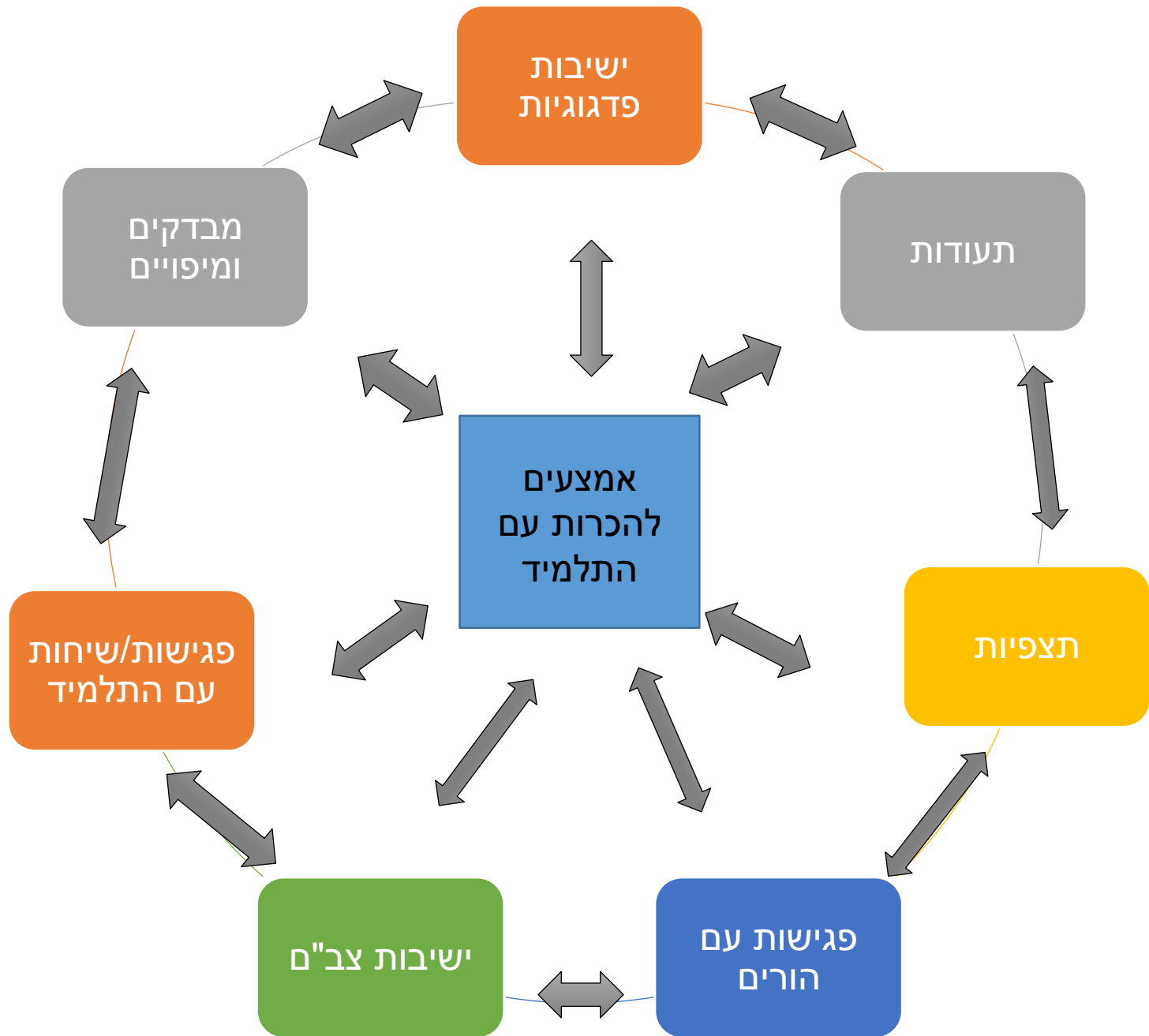
פיתוח מקצועי וליווי אינטנסיבי

שותפי תפקיד בחטיבת הביניים- בהובלת מנהל בית הספר

תהליכי איתור והתערבות

- מבדקי מיפוי שכבתיים
- מבדקי עומק אצל תלמידים מתקשים ומבדקים חוזרים לבחינת יעילות ההתערבות
- ישיבות צב"מ
- **תהליכי התערבות כוללניים בהובלת המת"לית בביה"ס:**
 - תכנית אל"ה
 - הוראה מותאמת
 - ליווי והתערבות רגשית
 - הקניית כלים ומיומנויות לתלמידים
 - עבודה עם הורים
 - פיתוח מקצועי והקניית כלים למורים
 - מעקב מתועד ומתמשך אחר התקדמות התלמיד באמצעות תיק סמ"ל
 - ליווי ותהליכי הדרכה אינטנסיביים

תיק סמ"ל – סיכום, מעקב, למידה

- שגרה חינוכית-** מלווה את התלמיד מרגע איתורו כתלמיד המגלה קשיים ולאורך כל שנות לימודיו.
- תיעוד ומעקב-** מזמן התבוננות על תהליכי שינוי ומעקב שיטתי אחר התלמיד לאורך השנים ובצוותים בינמקצועיים.
- תיעוד מסמכים רלוונטיים.
- שיח מתמשך ושותפות** בבחירה ויישום ההתערבות. מסייע בדליית המידע בשגרות ביה"ס.
- מסייע בקבלת החלטות בדבר הצורך לבדוק את נחיצותן של התאמות בדרכי הבחנות**
- על סמך המידע המצטבר תתבסס ההחלטה בדבר הפניה לאבחון-** עפ"י המלצת הצוות החינוכי
- רצף -** עם המעבר למסגרת המשך או ההפניה לאבחון יוזמנו ההורים והתלמיד לקבלת סיכום המידע והמלצות להתערבות.

<u>תחום ההתערבות:</u>		תאריך התחלה :
		סיבת ההתערבות
		מטרות :
		תדירות
		תיאור ההתערבות עם התלמיד:
תוצאות ההתערבות והשפעתה		
המלצות	תוצאות ו/או השפעת ההתערבות	
		מחצית א'
		מחצית ב'

תיעוד ההתערבות

(מידע על התערבות מחוץ לביה"ס יועבר על ידי
ההורים או באישורם)

נותן ההתערבות :

מת"לית, מורת שילוב, מחנך, יועץ,
מורה פרטנית, מורה אל"ה,
פסיכולוג, מטפל רגשי, קלינאית
תקשורת, מרפא בעיסוק,
אחר _____

תכניות התערבות

א.י.ל

אני יכול להצליח

משיקים

קבוצות רגשיות

לגעת מבעד
לשריון

תוכניות חלופיות

מפי מנהלי חטיבות ביניים- בתום שנתיים של יישום

"תיק סמ"ל- התיק אמנם קשה לעבודה כיוון שאינו מקוון אך יחד עם זאת, מאפשר להעמיק את ההתבוננות בצרכי התלמיד. הוא מעין תהליך כאבחון פסיכודידיקטי רב שנתי"

"בזכות היישום המערכתי והשתלמויות, יש השפעה על כלל המורים"

"הקבוצות הריגשיות משפרות באופן משמעותי את תפקוד התלמידים"

"אני רואה את המת"ל כגורם מערכתי המקדם הובלת תהליכים פדגוגיים מערכתיים עם כל בעלי התפקידים"

"תכניות "אני יכול להצליח (א.י.ל)" ו"משיקים" מחזקות את התכנית מלקויות ללמידה ומנגישות כלים ומיומנויות עבודה לצוותי המורים"

"המת"ל מייצר "שפה אחידה" בחדר המורים"

הפניה למל"ל לאחר תהליך מתמשך של מיפוי, איתור
והתערבות מתועדים עם התלמידים וצירוף עדויות
הכוללות את תמצית תיק סמ"ל.

הפניה לדיון ו/או אבחון בהתאם להמלצה והחלטה של
הצוות הבין מקצועי בדבר נחיצות וסוג ההתאמות
בדרכי הבחנות.

הצוות הבין מקצועי יידע את ההורים על תהליך
ההפנייה לאבחון ובדבר **ההשתתפות הכספית**
הנדרשת במימון האבחון.

- הצוות יחתיים את ההורים על:
1. טופס הסכמה לאבחון במל"ל בשפ"ח.
 2. ויתור סודיות אודות העברת המידע המצוי בבית הספר
למל"ל.
 3. הסכמת הורים על העברת ההחלטות אודות התאמות
בדרכי הבחנות, במידת הצורך, לצוות הטיפולי של ביה"ס.

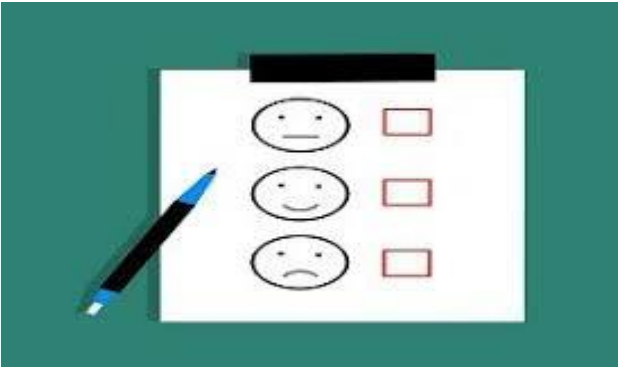
הצוות הבין מקצועי יעביר למל"ל את תמצית תיק
סמ"ל ואת הטפסים החתומים על ידי ההורים

תהליך
העבודה
לקראת
הפניה
לאבחון

מה מחייב האבחון?

• סינטזה ואינטגרציה של כל המידע- הסטוריה רפואית, התפתחותית, חינוכית, ומשפחתית. חומר ממקור אחד אינו מספיק.

• גילויי הקשיים בעבר ובהווה והשפעתם על התפקוד האקדמי

• דוחות חינוכיים בעבר ובהווה.

• אבחונים קודמים, במידה ויש

• אם יש קשיים מיוחדים כגון בעיות חושיות וסנסוריות – ממצאי אבחון מומחים בתחומים אלו.

• התייחסות למכלול התהליכים שהתרחשו בחטיבת הביניים והעדויות המצטברות כפי שבאות לביטוי בתיק הסמ"ל של התלמיד

מאבתנים היצוניים, שאינם עובדי שפ"ח

1. מענה לתנאי הסף כפי שהוגדרו במכרז המומחים

2. רישום למאגר המומחים בחברת אדיוסיסטמס

תיאור הנושא	נסיון מינימלי	הכשרה מינימלית, אקדמית או מקצועית אחרת	הנושא
<p>אבחון פסיכודידקטי, אבחון פסיכולוגי ו/או אבחון דידקטי</p>	<p>* 3 שנים בעבודה בשפ"ח וברשותו אישור על סיום לימודים בקורסים "אבחון לקויות למידה א' וב' * נסיון באבחון של לפחות 20 תלמידים, מתוכם לפחות 4 אבחונים תוך שימוש בכלי אבחון פסיכודידקטי * חוות דעת של מנהל השפ"ח</p>	<p>6.1 פסיכולוגים חינוכיים מומחים או 6.2 תואר שני בפסיכולוגיה הנמצאים בסוף תהליך ההתמחות בשפ"ח מוכר להתמחות 6.3 תואר במקצוע רפואי</p>	<p>6. אבחון תלמידים עם חשד ללקות למידה ו/או הפרעת קשב וריכוז</p>
<p>אבחון דידקטי בלבד</p>	<p>* נסיון של 4 שנים בעבודה במערכת החינוך * נסיון באבחון תלמידים- לפחות 20 אבחונים במסגרת המערכת הציבורית (מערכת החינוך, מתי"א, קופ"ח, מרכזי תמיכה של מוסדות להשכלה גבוהה). מתוכם לפחות 16 אבחונים של ילדים ונוער. המאבחן יעבוד תחת פיקוח של השפ"ח ויתחייב לעמוד בדרישות ההכשרה של השפ"ח</p>	<p>7.1 תואר שני בלקויות למידה באבחון וטיפול או 7.2 תואר ראשון למחזיקים בתעודה של מאבחן דידקטי- מינימום 500 שעות לימוד שסיימו את לימודיהם עד 1.8.2015</p>	<p>7. אבחון תלמידים עם חשד ללקות למידה</p>

מצגת מומחים

**חברת אדיוסיסטמס
09-8914491 שלוחה 306**

www.edusystems.co.il

shefi@edusystems.co.il

יש לציין שזה לצורך אישור מומחיות לביצוע אבחונים

מאבחנים חיצוניים, שאינם עובדי שפ"ח - המשך

3. תהליך מיון וקבלה לעבודה במערך האבחון בשפ"ח

4. עבודה תחת פיקוח של השפ"ח והתחייבות לעמוד בדרישות ההכשרה של השפ"ח

מידע חשוב

• מקומו של האבחון הפרטי

• תשלום למאבחנים

תודה על ההקשבה

